UUTISET

Halvan öljyn takia hoippuva Venäjä ei tuo vetoa Suomen talouteen

Tutkijat ovat erimielisiä talouspakotteiden purkautumisen mahdollisuuksista. Nykyisellä ruplan kurssilla tuontielintarvikkeet eivät ole kilpailukykyisiä.

Öljyn hinnan romahdus painaa Venäjä taloutta ja suomalaisyritysten vientinäkymiä vielä pitkään.

”Venäjä hukkasi mahdollisuuden uudistaa talouttaan. Tilanne ei parane, elleivät raaka-aineiden hinnat nouse”, tuotantotalouden professori **Juha Väätänen** Lappeenrannan teknillisestä yliopistosta sanoo.

Väätäsen mukaan Venäjän talouden suurin ongelma on kilpailukyvyn puute. ”Palkat karkasivat käsistä, kun öljyn hinta oli korkealla. Uutta tuotantoa ei ole pystytty kehittämään.”

Pidemmällä aikavälillä öljyn varaan perustuvaa taloutta uhkaa myös siirtyminen uusiutuvaan energiaan.

”Euroopan energiamarkkinoille on myös tullut uusia kilpailijoita, kuten Saudi-Arabia.”

Investoinnit ovat jäissä

Öljyn hinnan ennustetaan pysyvän matalalla tasolla vielä pitkään. Vielä vuosi sitten Venäjän valtion budjetti tehtiin 100 dollarin tynnyrihinnan mukaan, kun nyt hinta on 45 dollarin tuntumassa.

Suomen Pankki ennustaa Venäjän talouden supistuvan neljä prosenttia tänä vuonna ja kaksi prosenttia ensi vuonna. Tuonti supistuu vielä paljon rajummin.

”Eniten olen huolissani suomalaisten investointitavaroiden viennistä. Jos Venäjän teollisuus ei investoi, ei ole vientiäkään”, Väätänen arvioi.

Suomen tärkeimpiä vientituotteita Venäjälle ovat olleet koneet ja laitteet sekä metallipaperi- ja kemianteollisuuden tuotteet. Elintarviketeollisuuden tilannetta Väätänen pitää lohdullisempana.

”Ruualla on aina kysyntää. Ainoa haaste on ruplan kurssi, joka on tuontielintarvikkeiden kannalta liian halpa.”

Professori arvioi, että suomalaiselintarvikkeet voisivat pärjätä, jos 60 ruplaa vastaisi yhtä euroa. Nyt kurssi pyörii 70:n tuntumassa.

Reservirahasto ei lopu heti

Venäjän valtiolla on käytössään iso reservirahasto, jolla se nyt paikkaa alijäämäistä budjettiaan. Rahat eivät ole loppumassa heti, mutta talouden elvytysvara on silti rajallinen.

”Talousvaikeuksien myötä Venäjä on vahvistanut taloussuhteitaan esimerkiksi Turkin, Intian ja Iranin kanssa. Toisaalta on painostettu sotateollisuuteen maan sisäisen talouden pyörittämisessä”, tutkijatohtori **Hanna Smith** Helsingin Yliopiston Aleksanteri-instituutista sanoo.

Väätänen pitää mahdollisena, että Venäjän ja EU:n keskinäiset talouspakotteet voisivat purkautua jo ensi keväänä.

Hän muistuttaa, että niiden jatkaminen vaatii EU-mailta yksimielisyyttä.

”Yksi keino poistua Ukrainasta on vain unohtaa koko asia. Venäjällä on myös ymmärretty, ettei se pärjää ilman länsimaista teknologiaa”, Väätänen toteaa.

Smithin mielestä Venäjän tavoitteena on talouspakotteiden purkaminen, mutta yhteisymmärrys länsimaiden kanssa ei ole lähellä.

”Lännessä ajatellaan, että Ukrainan pitäisi saada kontrolli omalle rajalleen, ja tästä ollaan älyttömän kaukana. En usko, että pakotteet olisivat poistumassa lähiaikoina.”

NIKLAS HOLMBERG

JYRKI JOHANNES TERVO

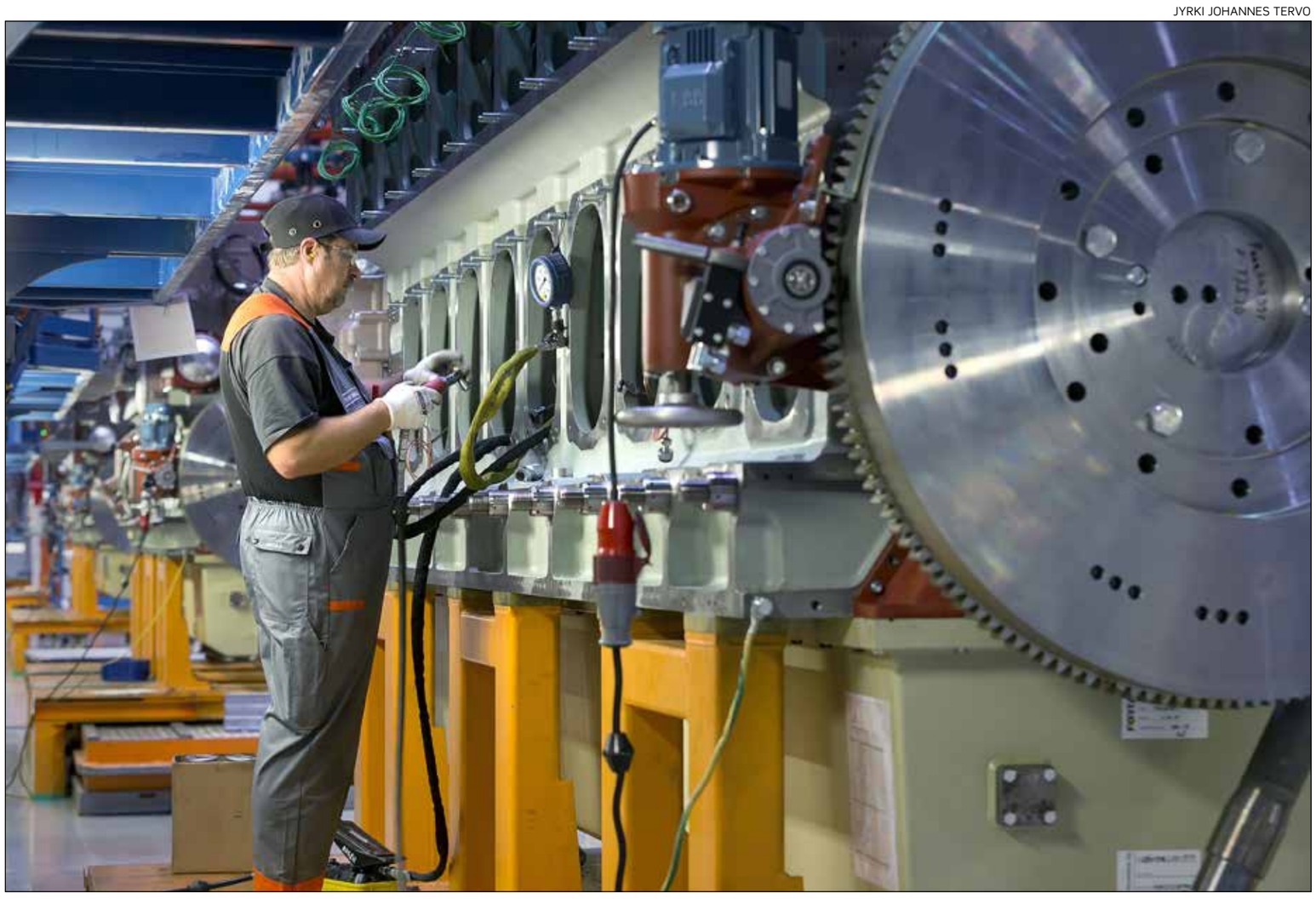

Konepajayhtiö Wärtsilä aikoo pysyä Venäjän markkinoilla vaikeasta taloustilanteesta huolimatta. Asentaja Tero Annala kokosi W32-moottoria yhtiön Vaasan tehtaalla tiistaina.

Yrityksillä vaikeaa Venäjällä

Heikko rupla ja talous huonontavat suomalaisyritysten näkymiä Venäjällä.

Kesko kertoo torstain osavuosikatsauksessaan, että kuluttajien ostovoima sekä näkymät Venäjällä ovat heikentyneet edelleen.

Esimerkiksi K-raudan liikevaihto Venäjällä väheni heinäsyyskuussa yli neljänneksen edellisvuoteen verrattuna. Keskolla on maassa 13 rautakauppaa.

Ruplilla mitattuna K-rautojen liikevaihto on kuitenkin kasvanut ja Kesko kehuu markkinaosuutensa kasvaneen.

K-ruokakauppojen liikevaihto pieneni Venäjällä syksyn alussa 2,5 prosenttia. Kauppoja on Pietarissa ja Moskovassa kahdeksan ja kaksi on rakenteilla.

Fortum nollille

Fortumilla on Venäjällä lähes miljardin euron vuotuisliikevaihdon tuottavat voimalaitokset, joista osa on vielä rakenteilla.

Euroissa yhtiö ei saanut torstain osavuosikatsauksen mukaan liikevoittoa Venäjällä lainkaan vuoden kolmannella neljänneksellä, ja liikevaihto putosi neljänneksen 150 miljoonaan euroon.

Liikevoitto nollaantui halvan sähkön sekä heikon ruplan vuoksi.

Fortum arvioi, että Venäjältä tavoitellun 18 miljardin ruplan liikevoittotavoitteen saavuttaminen siirtyy kaksi kolme vuotta eteenpäin vuodesta 2015 maan kehnon taloustilanteen vuoksi.

Wärtsilä keskeyttänyt

Wärtsilän liikevaihdosta Venäjän osuus on muutamia prosentteja.

Yhtiön yhteiskuntasuhde- ja lakiasiainjohtaja **Kari Hietanen** arvioi, että epävakaa tilanne Venäjän markkinoilla jatkuu ainakin jonkin aikaa, paljon riippuu öljyn hinnasta.

”Maan taloustilanne on pysäyttänyt tai hidastanut monia uusia projekteja”, Hietanen toteaa.

NIKLAS HOLMBERG
JOUKO KYYTSÖNEN

Raakaöljyn hinta 2014–2016

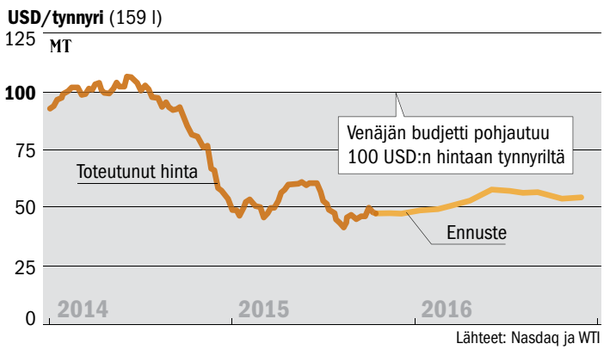

Lähteet: Nasdaq ja WTI

Venäjän buttokansantuotteen ja tuonnin määrän muutos 2009–2017

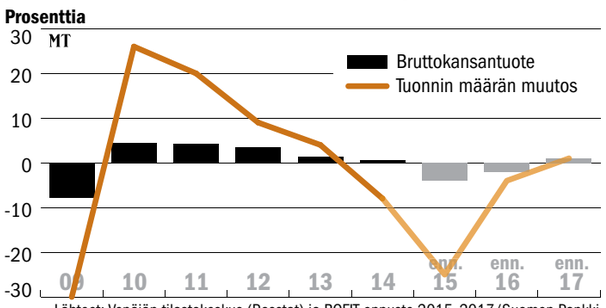

Lähteet: Venäjän tilastokeskus (Rosstat) ja BOFIT-ennuste 2015–2017/Suomen Pankki

MTK:ta syytetään eläinvastaisuudesta

Tuotantoeläinten hyvinvoinnista kirjoittanut toimittaja **Elina Lappalainen** ja MTK ovat ajautuneet napit vastakkain keinoista, joilla eläinten hyvinvointia voitaisiin tiloilla parantaa.

Lappalainen syytti maanantaina Talouselämä-lehden verkkosivulle kirjoittamassaan kommentissa MTK:ta eläinvastaisuudesta, koska järjestön mielestä eläinten hyvinvoinnin lakisääteisestä kohentamisesta ei saa aiheutua tiloille ylimääräisiä kustannuksia.

Lappalainen ei myöskään pidä uskottavana MTK:n asiantuntijaeläinlääkärin **Leena Suojalan** esittämiä vapaaehtoisia toimia.

”Lain tehtävä on säätää kaikkien eläinten elämään vaikuttavien miniminormien taso. Sitä ei voi jättää tuottajien hyväntahtoisuuden varaan.”

Suojala vastasi Lappalaisen kritiikkiin keskiviikkona niin ikään Talouselämä-lehden verkkosivulla.

”Eläinsuojelulakihan on täynnä valvontaa, tarkastuksia, pakkokeinoja ja rangaistuksia. Vanhankin lain vaatimusten valvonta on takkuillut ja tulkinta vaihdellut ikävästi eikä seuraamusten yhtenäisyyttä ole voitu taata”, Suojala korostaa.

Hän kysyy, pitäisikö ensin hoitaa lain toimeenpano kuntoon sen sijaan, että säädettäisiin lisää valvottavia vaatimuksia ja tehtäisiin ”kotieläintaloudesta ehdoin tahdoin rikollista toimintaa.”

Suojalan kommentin Lappalainen kuittasi yhteisöpalvelu Twitterissä nimittämällä ”meriitiksi” sitä, että MTK vastaa hänelle jo toistamiseen puolen vuoden aikana tiedotteella. Lisäksi hän kutsui keskustelua ”infosodaksi”.

Myös hallitus toimittajan tulilinjalla

Hallituskin saa Lappalaisen latauksesta oman osansa.

”Tähän mennessä hallitus on muun muassa ilmoittanut lakkauttavansa tuoreen eläinsuojeluasiamiehen viran. Kyse on pienestä rahasummasta samalla, kun muualle maatalouteen kaadetaan kymmenien miljoonien kärkihankerahoja.”

Lappalainen pitää huolestuttavana sitä, että eläinsuojelulakia ollaan uudistamassa nimenomaan nykyisen hallituksen kaudella.

”Toimillaan hallitus näyttää, että eläinten kärsimyksellä ei ole merkitystä, kun vastassa ovat maatalousyrittäjien edut. Eläimet tarvitsevat ja ansaitsevat kunnianhimoisen ja modernin eläinsuojelulain.”

JUHANI REKU

Euroopalle ehkä yhteinen talletussuoja

BRYSSEL (MT)
Euroopan komissio haluaa vahvistaa Euroopan talous- ja rahaliitto EMU:a. Yksi keino on Euroopan yhteinen talletussuoja.

Jäsenmaiden kilpailukykyä arvioimaan aiotaan perustaa lautakunta. Sen avulla tutkittaisiin politiikan onnistumista esimerkiksi kilpailukyvyn parantamisessa. Lisäksi perustetaan toinenkin lautakunta, joka muodostaisi yhtenäisemmän kuvan euroalueen taloudesta kansainvälisten rahoittajien, kuten Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n, suuntaan.

Tavoitteena on, että euroaluetta edustaisi yksi henkilö.

AIMO VAINIO

Tunisiasta tulvii Eurooppaan oliiviöljyä

BRYSSEL (MT)
Euroopan komissio aikoo nostaa Tunisian ensi vuoden oliiviöljyn tuontikiintiötä 35 000 tonnilla. Tuontilupa olisi tukea kesäkuun terrori-iskusta kärsineelle Tunisialle.

Komission mukaan EU:n täytyy tukea maan poliittista ja taloudellista muutosta, joten se saa tuoda ensi vuonna 91 700 tonnia oliiviöljyä ilman tullia ensi vuonna.

Tuottajajärjestöjä edustavan Copa-Cogecan mukaan lisätuonti painaa hintoja alas, sotkee markkinat ja uhkaa eurooppalaista tuotantoa. Tunisia saa ensi vuonna tuoda yhtä paljon kuin Portugali tuottaa.

”Markkinat Euroopassa ovat jo täynnä ja oliiviöljyn hinta vuonna 2014 oli 43 prosenttia vuoden 2005 tasoa alempi”, Copa-Cogecan pääsihteeri **Pekka Pesonen** sanoo.

Kiintiö on voimassa kaksi vuotta. Tunisialainen öljy on järjestön mukaan myös laadultaan heikompaa. ”On epäreilua antaa tuoda kaikenlaatuisia öljyjä, sillä se vähättelee eurooppalaisten pyrkimystä parantaa öljyn laatua”, Pesonen sanoo.

Tuontiuhka iskee pahimmin alueille, jotka ovat riippuvaisia oliiviöljyn tuotannosta. Suurin kärsijä olisi Italia, jonne suurin osa öljystä viedään.

Oliiviöljy on Tunisian päävientituote Eurooppaan.

AIMO VAINIO

Kauppojen aukioloajat vapautuvat

Vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annettu laki kumotaan, mikäli hallituksen esitys hyväksytään eduskunnassa. Muutos astuisi voimaan mahdollisimman pian.

Poikkeuksen tekisi kauppakeskuksessa tai vastaavassa myymäläkeskittymässä toimivan pienyrittäjän oikeus pitää liikkeensä suljettuna yhtenä päivänä viikossa.

Uudistus parantaa esityksen mukaan perinteisen kaupan kilpailukykyä suhteessa verkkokauppaan.

Uudistuksen arvioidaan myös lisäävän kaupan alan yritysten valmiutta tarjota työtunteja nykyisille työntekijöille ja valmiutta palkata uusia koko- ja osa-aikaisia työntekijöitä.

LIISA YLI-KETOLA

Kaupan merkeillä menekkiä Euroopassa

Kaupan omat tuotemerkit ovat kahmineet markkinaosuuksia ympäri Eurooppaa: osuus on kasvanut 14 maassa 20:sta, kertoo kansainvälinen kaupan tuotemerkkien valmistajien järjestö PLMA vuosikirjassaan.

Eniten kaupan merkit eli private label tuotteet ovat kirineet Sveitsissä ja Espanjassa. Molemmissa maissa niiden hallussa on yli puolet markkinoista, kertoo Nielsenin tietoihin perustuva vuosikirja.

Britanniassa, Belgiassa, Portugalissa, Saksassa ja Itävallassa merkit ovat vallanneet markkinoista noin neljäkymmentä prosenttia.

Huonosti ei mene muuallakaan Euroopassa. Kaupan omat merkit hallitsevat kolmasosaa markkinoista Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Tsekissä, Slovakiassa ja Unkarissa sekä Ranskassa.

Viidennekseen on ylletty Italiassa, Turkissa ja Kreikassa.

Vähittäiskaupan brändien myynnin arvolla mitattuna kaupan merkeillä on hallussaan 40 prosenttia markkinoista Britanniassa, Espanjassa ja Sveitsissä.

MAIJA ALA-SIURUA

Kaksi uutta vastaanottokeskusta viikossa

Syksyllä kiihtynyt turvapaikanhakijoiden virta Suomeen on yllättänyt viranomaiset ja poliitikot. Maahanmuuttoviraston viestintäsuunnittelijan **Tommi Hassisen** mukaan päivittäin maahan saapuvien turvapaikanhakijoiden määrä on ollut hieman laskussa.

”Tilanne elää koko ajan, joten arvioita joudutaan tarkistamaan. Tämän hetkisen arvion mukaan Suomeen saapuu vuonna 2015 noin 25 000–30 000 turvapaikanhakijaa”, Hassinen sanoo.

Saapumistahti edellyttää tällä hetkellä kahden uuden vastaanottokeskuksen perustamista viikossa, Punaisesta Rististä arvioidaan.

Vielä syyskuun lopussa arvioitiin, että uusia vastaanottokeskuksia tarvitaan joka viikko viisi. Tähän mennessä Suomeen on avattu 110 uutta vastaanottokeskusta, joista osa on hätämajoituspaikkoja.

Yhdestä turvapaikanhakijasta aiheutuvat kustannukset valtiolle ovat vuositasolla noin 15 000 euroa.

Jopa yli vuoden odotus

Turvapaikanhakijat joutuvat odottamaan turvapaikkapäätöstä kuukausia, jopa yli vuoden.

Turvapaikka myönnetään henkilölle, jolla on todistetusti korkea riski tulla vainotuksi lähtömaassaan. Kielteisen päätöksen saaneet palautetaan takaisin.

”Riski voi perustua esimerkiksi poliittiseen taustaan, entiseen taustaan tai seksuaaliseen suuntautumiseen”, Hassinen täsmentää.

Maahanmuuttoviraston tiedotteessa todetaan, että kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset tutkitaan yksilöllisesti ja ratkaistaan henkilön omakohtaisen vainokertomuksen perusteella.

Ratkaisussa peilataan selville saatuja seikkoja eri alueiden turvallisuudesta saatavilla oleviin tietoihin.

Irak-maalinjaukset päivitettiin

Maahanmuuttovirasto on päivittänyt Irak-maalinjauksensa. Selvityksen perusteella monien Irakin alueiden turvallisuustilanne on lieventynyt, mikä vaikuttaa Maahanmuuttoviraston ratkaisuihin turvapaikka-asioissa.

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan alueita, joiden turvallisuustilanne on lieventynyt viraston edelliseen arvioon verrattuna, ovat erityisesti Babylonin lääni sekä Kirkukin kaupunki. Bagdadissa turvallisuustilanne on edelleen ongelmallinen.

Valtaosa Suomeen saapuneista turvapaikanhakijoista on irakilaisia. Seuraavaksi eniten tulijoita Suomeen on Somaliasta ja Afganistanista, mutta myös muun muassa Jemenistä ja Syyriasta.

YK:n mukaan vuoden 2015 alusta lokakuuhun mennessä yli 500 000 ihmistä on ylittänyt Välimeren Euroopan puolella.

Heistä 75 prosenttia on lähtöisin Syyriasta.

JUKKA KOIVULA

» Yhdestä turvapaikanhakijasta aiheutuvat kustannukset ovat vuositasolla noin 15 000 euroa.

PEKKA FALI

Suomeen saapuu tänä vuonna jopa 30 000 turvapaikanhakijaa. Viime vuonna turvapaikanhakijoita oli 3 651.